**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp─ HE 142/2021 vp**

# Valtiovarainvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2022 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2022 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta (HE 142/ 2021 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

### *Eduskunta-aloitteet*

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:
- Lakialoite LA 34/2019 vp Vilhelm Junnila ps ym. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 50/2020 vp Kai Mykkänen kok Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 60/2020 vp Ville Tavio ps Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 62/2020 vp Sari Sarkomaa kok ym. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 72/2020 vp Peter Östman kd ym. Lakialoite laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta
- Lakialoite LA 32/2021 vp Ville Tavio ps Lakialoite laiksi tuloverolain 125 §:n muuttamisesta
- Toimenpidealoite TPA 53/2020 vp Ari Koponen ps Toimenpidealoite kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja korvausprosentin väliaikaisesta nostamisesta
- Toimenpidealoite TPA 82/2020 vp Sanna Antikainen ps ym. Toimenpidealoite etäyhteydellä tapahtuvan tietokonehuollon lisäämisestä kotitalousvähennyksen piiriin
- Toimenpidealoite TPA 85/2020 vp Minna Reijonen ps Toimenpidealoite Verohallinnon kotitalousvähennyslomakkeen lähettämisestä esitäytetyn veroilmoituksen mukana yli 65-vuotiaille
- Toimenpidealoite TPA 123/2020 vp Mikko Savola kesk ym. Toimenpidealoite kotitalousvähennyksen saannin mahdollistamisesta lapsille ja lastenlapsille teetettävästä työstä
- Toimenpidealoite TPA 130/2020 vp Sari Sarkomaa kok ym. Toimenpidealoite kotitalousvähennystä täydentävän, pienituloisille yli 75-vuotiaille kotitalouspalveluja ostaville tarkoitetun suoran tuen käyttöönotosta

Valmis
5.1

### *Jaostovalmistelu*

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

### *Asiantuntijat*

Verojaosto on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Timo Annala, valtiovarainministeriö
- finanssineuvos Filip Kjellberg, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Antti Sinkman, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Vilppu Talvitie, maa- ja metsätalousministeriö
- ylitarkastaja Markus Kautto, Verohallinto
- tutkimusprofessori Tuomas Kosonen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- professori Mikael Hildén, Suomen ympäristökeskus
- johtava asiantuntija Saara Tamminen, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- erityisasiantuntija, edustaen myös Autotuojat ja -teollisuus Hanna Kalenoja, Autoalan Keskusliitto ry
- veroasiantuntija Lauri Lehmusoja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtava veroasiantuntija Emmiliina Kujanpää, Keskuskauppakamari
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- veropoliittinen asiantuntija Niko Pankka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- veroasiantuntija Laura Kurki, Suomen Yrittäjät ry
- pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- liikenne- ja viestintäministeriö
- ympäristöministeriö
- Akava ry
- Kaasuautoilijat ry
- STTK ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen Kiinteistöliitto ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- työ- ja elinkeinoministeriö

## HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

### *Hallituksen esitys*

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki vuoden 2022 tuloveroasteikosta. Ehdotettu laki sisältää valtionverotuksessa sovellettavan progressiivisen ansiotulon tuloveroasteikon. Asteikon tulorajoja korotettaisiin noin 3,0 prosentilla.

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**

Tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työtulovähennyksen enimmäismäärää sekä kertymä- ja poistumaprosentteja samoin kuin kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin.

Kotitalousvähennystä ehdotetaan korotettavaksi öljylämmityksestä luopumisen osalta siten, että enimmäismäärää korotettaisiin 2 250 eurosta 3 500 euroon ja vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista korotettaisiin työkorvausten osalta 40 prosentista 60 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 30 prosenttiin. Muutos olisi väliaikainen ja se olisi voimassa vuosina 2022—2027. Lisäksi ehdotetaan, että vastaava korotus koskisi kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää kotitalousvähennystä vuosina 2022 ja 2023.

Työsuhdeauton verotusarvoa ehdotetaan alennettavaksi 85 eurolla kuukaudessa niiden autojen kohdalla, joiden autoverolain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu hiilidioksidipäästö on vähintään 1 ja enintään 100 grammaa kilometriä kohden. Kyse olisi määräaikaisesta verotuesta vuosille 2022—2025.

Tulonhankkimiskäytössä olevan yhteisetuuden osuuden hankintaan kohdistuvan velan korot säädettäisiin vähennyskelpoisiksi korkomenoiksi.

Metsävähennystä ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa yhteismetsillä olisi metsävähennysoikeus verovuonna 2022 tai sen jälkeen hankittujen metsien perusteella vain, jos sen osakaskunnan osuuksista verovuoden päättyessä vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden tai kuolinpesien omistuksessa.

Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että palkkatulon lähdeveron suuruus olisi 14,5 prosenttia, mikäli palkkatulosta olisi suoritettava kunnallisveroa Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle.

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi tarkennus hankintalakiin jo tehdyn muutoksen seurauksena.

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2022 alusta. Kotitalousvähennystä koskeva säännös olisi voimassa vuoden 2027 loppuun ja työsuhdeautojen verotusarvon alentamista koskeva säännös olisi voimassa vuoden 2025 loppuun.

Lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa. Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 7 §:ää sovellettaisiin kuitenkin verovelvollisen hakemuksesta vuosina 2020 ja 2021 maksettuun palkkatuloon.

***Lakialoitteet***

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta LA 34/2019 vp esitetään, että henkilöautoille suoritettavat määräaikais- ja vuosihuollot sekä rengastyöt säädettäisiin kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi menoiksi.

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta LA 50/2020 vp esitetään, että kotitalousvähennystä korotetaan nykyisestä 40 prosentista 60 prosenttiin maksetusta työkorvauksesta ja 15 prosentista 40 prosenttiin maksetusta palkasta. Lisäksi aloitteessa esitetään, että verotuen enimmäismäärä nostetaan nykyisestä 2 250 eurosta 5 000 euroon. Aloitteessa esitetään myös, että nykyisestä 100 euron omavastuuosuudesta luovutaan.

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta LA 60/2020 vp esitetään kotitalousvähennyksen enimmäismäärää nostettavaksi 2 250 eurosta 2 400 euroon. Samoin vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista ehdotetaan nostettavaksi työkorvausten osalta 40 prosentista 50 prosenttiin ja palkkojen osalta 15 prosentista 20 prosenttiin.

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta LA 62/2020 vp esitetään, että 75 vuotta täyttäneiden verovelvollisten kohdalla kotitalouspalveluista saatavaa verotukea nostetaan nykyisestä 40 prosentista 70 prosenttiin työn osuudesta, verotuen enimmäismäärää nostetaan nykyisestä 2 250 eurosta 2 400 euroon ja nykyisestä 100 euron omavastuuosuudesta luovutaan.

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 127 a ja 127 b §:n muuttamisesta LA 72/2020 vp esitetään, että kotitalousvähennys palautetaan sille tasolle, jolla se oli vielä vuonna 2019. Näin ollen esitetään, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärä nostetaan 2 400 euroon ja vähennyksen osuutta työkorvauksissa nostetaan 50 prosenttiin sekä palkoissa 20 prosenttiin.

Lakialoitteessa laiksi tuloverolain 125 §:n muuttamisesta LA 32/2021 vp esitetään, että tuloverolain VI osan 1 luvun 125 §:n 1 momentti muutetaan niin, että työtulovähennyksen enimmäismäärää nostetaan ja vähenemisprosenttia kasvatetaan.

***Toimenpidealoitteet***

Toimenpidealoitteessa kotitalousvähennyksen enimmäismäärän ja korvausprosentin väliaikaisesta nostamisesta TPA 53/2020 vp esitetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nostaakseen kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja korvausprosenttia.

Toimenpidealoitteessa etäyhteydellä tapahtuvan tietokonehuollon lisäämisestä kotitalousvähennyksen piiriin TPA 82/2020 vp esitetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lisätäkseen kotitalousvähennyksen piiriin sellaisen tietokonehuollon, jossa huollettava laite on henkilön kotona tai vapaa-ajan asunnolla ja huoltohenkilö hoitaa työn etäyhteyden avulla.

Toimenpidealoitteessa Verohallinnon kotitalousvähennyslomakkeen lähettämisestä esitäytetyn veroilmoituksen mukana yli 65-vuotiaille TPA 85/2020 vp esitetään, että hallitus ryhtyy toimen-

piteisiin, jotta Verohallinto lähettää esitäytetyn veroilmoituksen mukana kotitalousvähennyslomakkeen yli 65-vuotiaille.

Toimenpidealoitteessa kotitalousvähennyksen saannin mahdollistamisesta lapsille ja lastenlapsille teetettävästä työstä TPA 123/2020 vp esitetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kotitalousvähennyksen saannin mahdollistamiseksi verovelvollisen omille lapsille tai lapsenlapsille teetetystä työstä.

Toimenpidealoitteessa kotitalousvähennystä täydentävän, pienituloisille yli 75-vuotiaille kotitalouspalveluja ostaville tarkoitetun suoran tuen käyttöönotosta TPA 130/2020 vp esitetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta kotitalouspalveluja ostavat 75 vuotta täyttäneet henkilöt, joiden ansiotuloverot eivät riitä kotitalousvähennyksen tekemiseen, tulevat oikeutetuiksi enintään 1 200 euron suoraan tukeen Sitran toukokuussa 2015 julkistaman selvityksen "Kotitalousvähennys arjen tukena" (s. 7—8) esittämällä tavalla.

## VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna. Muutos kohdistuu korkomenojen vähennyskelpoisuutta koskevan säännöksen voimaantuloon. Voimaantuloa aikaistettaisiin vuodella.

Esitys sisältää ehdotukset ensi vuoden tuloveroasteikkolaiksi sekä ansiotulojen veroperusteisiin tehtäviksi muutoksiksi. Lisäksi esitys pitää sisällään yksittäiset muutokset tuloverolakiin ja ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annettuun lakiin sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin. Keskeiset tuloverolain muutosehdotukset koskevat kotitalousvähennystä ja työsuhdeauton verotusarvon alentamista.

Lisäksi esityksellä ehdotetaan säädettäväksi yhteisetuuden osuuden hankintavelan koron vähennyskelpoisuudesta ja rajaus yhteismetsän oikeudesta metsävähennykseen.

Valiokunta käsittelee keskeisimpiä muutosehdotuksia seuraavassa lyhyesti erikseen. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa niihin teknisluonteisiin korjauksiin, joita muihin lakeihin on myös tarkoitus tehdä.

*Ansiotulojen verotus*

Tässä esityksessä ehdotettavat muutokset veroperusteisiin pohjautuvat pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman veropoliittisiin linjauksiin, kevään kehysriihessä ja syksyn budjettiriihessä tehtyihin päätöksiin. Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa aktiivista ja vastuullista finanssipolitiikkaa, joka mitoitetaan suhdannetilanteen edellyttämällä tavalla.

Nyt ehdotettujen muutosten arvioidaan vähentävän verotuloja kaiken kaikkiaan noin 578 miljoonalla eurolla, mistä kuntien osuus 225 miljoonaa euroa on sovittu kompensoitavaksi täysimääräisesti. Ehdotusten pääpaino on estää työn verotuksen kiristyminen, minkä lisäksi esitys sisältää päätöksen solidaarisuusveron voimassaolon jatkamisesta.

Ansiotuloveroperusteiden ansiotasoindeksin mukaisen tarkistuksen arvioidaan vähentävän verotuloja noin 520 miljoonalla eurolla, josta valtion ansiotuloveroasteikon osuus on yhteensä noin 294 miljoonaa euroa, työtulovähennyksen korotuksen osuus noin 175 miljoonaa euroa ja perusvähennyksen korotuksen osuus noin 51 miljoonaa euroa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ansiotulojen veroperusteiden niin sanottua indeksitarkistusta on pidetty kannatettavana toimena, jolla estetään ansiotuloverotuksen kiristyminen inflaation seurauksena. Niin sanotun solidaarisuusveron säilyttämisen nykyisellään arvioidaan puolestaan lisäävän verotuloja noin 105 miljoonalla eurolla verrattuna siihen, että solidaarisuusvero poistuisi kokonaan.

Valiokunta korostaa, että tässä esityksessä ehdotetut muutokset verotusperusteisiin keventävät palkansaajan verotusta kaikissa tuloluokissa hallituksen esityksen taulukossa kuvatun mukaisesti. Taulukkoon on koottu tässä esityksessä vuodelle 2022 ehdotettujen veroperustemuutosten yhteisvaikutukset. Verotus kevenee kaikissa tulodesiileissä, ja vaikutus on suhteellisesti suurin tulodesiileissä 6—9. Esityksen arvioidaan kasvattavan hiukan tuloeroja.

Edellä kuvatun mukaisesti tämän esityksen verotusperustemuutokset keventävät palkansaajien verotusta kaikissa tuloluokissa. Samassa yhteydessä valiokunta kuitenkin toteaa, että kun otetaan huomioon palkansaajan veronluonteisten maksujen muutokset sekä ansiotason nousu, kokonaisuutena katsottuna työn verotus kevenee yli 15 000 euroa vuodessa ansaitsevilla. Enintään 15 000 euroa vuodessa ansaitsevien työn verotuksen kiristyminen johtuu palkansaajan veronluonteisten maksujen noususta. Keskituloisen kohdalla verotus kevenee noin 0,15 prosenttiyksiköllä ja enimmillään noin 0,2 prosenttiyksiköllä.

Valiokunta pitää käytettävissä olevaa veronkevennysvaraa yleisesti hyvin kohdennettuna sekä veroasteikkoon ja tuloverolakiin ehdotettuja muutoksia perusteltuina. Selvästi tuntuvin muutos on työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus 1 840 eurosta 1 930 euroon. Sen lisäksi vähennyksen kertymä- ja poistumaprosentteja ehdotetaan muutettaviksi niin, että vähennys kohdistuu edelleen selvemmin pieni- ja keskituloisille. Valiokunta pitää tätä yleisen ostovoiman kannalta hyvänä ratkaisuna. Kaikkiin tuloluokkiin tehtävää asteikkotarkistusta voidaan pitää myös mittavana.

Valiokunta pitää solidaarisuusveron voimassaoloa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa perusteltuna. Se siirtää verorasitusta ylimpään tulodesiiliin ja on linjassa yleisen veronmaksukykyperiaatteen kanssa.

*Kotitalousvähennys*

Kotitalousvähennykseen tehtävät muutokset perustuvat sekä hallituksen ohjelman veropoliittisiin linjauksiin että kevään kehysriihessä tehtyihin päätöksiin. Hallitusohjelmassa on sovittu öljylämmitteisten kiinteistöjen omistajien kannustamisesta siirtymään muihin lämmitysmuotoihin 2020-luvun aikana erillisellä toimenpideohjelmalla. Tähän liittyen hallitus linjasi kehysriihessä, että fossiiliseen energiaan perustuvien lämmitysjärjestelmien korvaamista tuetaan myös veroratkaisuilla. Samoin kehysriihessä linjattiin kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi kaksivuotisesta kokeilusta.

Kotitalousvähennykseen kohdistuvia muutoksia pääosin kannatettiin valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Esitykseen kohdistui yksittäisiä muutosehdotuksia: Kuulemisessa ehdotettiin, että määräaikainen korotus tulisi ulottaa kaikkeen kotitalousvähennykseen oikeuttavaan työhön. Esiin tuotiin myös se epäkohta, että vähennystä ei saa asunto-osakeyhtiön remonteista.

Kotitalousvähennyksen korottamisella öljylämmityksestä luopumisen kohdalla pyritään kannustamaan ja tukemaan ihmisiä luopumaan öljylämmityksestä ja siirtymään muuhun lämmitysjärjestelmään kuin fossiilisia polttoaineita käyttävään järjestelmään. Tavoitteena on, että Suomen kestävän kasvun ohjelman kautta tulevien tukien jälkeen muutostyöt voisivat jatkua kotitalousvähennyksen tukemana. Valiokunta kuitenkin korostaa, että myös verotuksen kautta myönnettävien tukien tulee olla kustannustehokkaita.

Kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön kohdalla kyse on kaksivuotisesta kokeilusta kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutusten arvioimiseksi, ja kokeilun päättymisen jälkeen vaikutuksista on tarkoitus teettää erillinen tutkimus. Valiokunta pitää esitettyä kokeilua tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Esityksen mukainen malli ja suunniteltu ajankohta ovat valiokunnan mielestä riittäviä ja takaavat myös riittävän ripeät toimet kotitalousvähennyksen mahdolliseen kehittämiseen.

Nyt esitettyjen muutosten lisäksi hallitus päätti budjettiriihessä, että syksyllä 2021 käynnistetään selvitys siitä, miten kotitalousvähennystä voitaisiin laajentaa myös muihin energiaremontteihin sekä taloyhtiön teettämiin remontteihin. Lisäksi on tarkoitus selvittää, kuinka kotitalousvähennystä voidaan kehittää niin, että vähennys kannustaa korjauspalveluihin ja korjausremontteihin, pidentää rakennusten ja materiaalien käyttöikää, parantaa energiatehokkuutta tai muulla tavoin tukee kiertotaloutta ja päästöjen vähentämistä. Kyseinen selvitystyö on käynnistymässä, ja se valmistuu hallituksen päätöksen mukaisesti helmikuun 2022 loppuun mennessä.

Valiokunta pitää näitä hallituksen linjauksia kannatettavina ja tukee selvitystä kotitalousvähennyksen laajentamiseksi myös taloyhtiöiden teettämiin remontteihin. Samoin on perusteltua selvittää, voitaisiinko kotitalousvähennyksen rinnalle ottaa käyttöön tukijärjestelmä, jossa kotitalousvähennyksen kaltaisesta edusta voisivat hyötyä myös pienituloisimmat, jotka eivät maksa veroa.

Kotitalousvähennyksen hyödyntäminen edellyttää veron maksua, mikä on pienituloisten verovelvollisten osalta kotitalousvähennyksen näkökulmasta ongelmallista. Valiokunta pitää tärkeänä, että kotitalousvähennyksen kautta myönnettävä tuki kohdistuu sosiaalisesti oikeudenmukaisesti ja mahdollisimman tasaisesti eri tulodesiileissä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kotitalousvähennyksen kehittämisessä otetaan huomioon myös yksinasuvat. Yhteen kotitalouteen tehty vähennykseen oikeuttava työ oikeuttaa kahden henkilön kotitaloudessa kaksinkertaisen vähennyksen yksinelävään nähden. Valiokunnan mielestä vähennysjärjestelmän tulisi kohdella eri perhemuotoja nykyistä yhdenmukaisemmalla tavalla.

Valiokunta muistuttaa lopuksi jo vuonna 2005 säädetystä muutoksesta, jonka mukaan kotitalousvähennys koskee myös työtä, joka on tehty verovelvollisen vanhempien ja isovanhempien käyttämässä asunnossa. Vähävaraisen vanhemman luona tehty työ mahdollistaa vähennyksen veroa

maksavan aikuisen lapsen verotuksessa, kun tämä on maksanut työn kustannukset ja muut vähennyksen edellytykset täyttyvät.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan osuus kotitalousvähennyksestä, joka on tehty vanhempien tai isovanhempien luona tehdystä työstä, on ollut verovuosina 2018—2019 euromäärän mukaan tarkasteltuna noin 2 % ja verovelvollisten lukumäärän perusteella tarkasteltuna noin 3 %. Määriä voidaan pitää valiokunnan mielestä vähäisinä, joten on tärkeä arvioida, voitaisiinko vähäiseen käyttöön vaikuttaa nykyistä laajemmalla tiedottamisella ja Verohallinnon ohjeistuksella. Tiedottamisen ja ohjeistuksen merkitys korostuu, kun järjestelmään tehdään peräkkäisiä muutoksia, jotka voivat olla myös edestakaisia. Valiokunta muistuttaa tältä osin myös hyvän verojärjestelmän edellytyksistä, joihin sisältyy selkeys, yksinkertaisuus ja johdonmukaisuus.

Valiokunta korostaa seurannan merkitystä. Riittävä seuranta ja vaikutusarviointi turvaa kotitalousvähennyksen kautta myönnettävän tuen kustannustehokkuuden ja kohdentumisen sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Seurannan avulla voidaan myös paremmin puuttua vähennysjärjestelmän mahdollisiin epäkohtiin tai tuen epätasaiseen jakautumiseen muun muassa eri tulodesiileissä.

*Työsuhdeauton verotusarvon alentaminen*

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa suhtauduttiin pääosin myönteisesti ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan työsuhdeauton verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa niiden autojen kohdalla, joiden ajonaikainen hiilidioksidipäästö on vähintään 1 ja enintään 100 grammaa kilometriä kohden. Kyse on määräaikaisesta verotuesta vuosille 2022—2025. Jo toteutetulla muutoksella nollapäästöisen ajoneuvojen verotusarvosta vähennetään 170 euroa vuosina 2021—2025.

Ehdotukset työsuhdeauton verotusarvon alentamisesta perustuvat hallituksen kehysriihessä tehtyihin päätöksiin. Hallitus linjasi, että täyssähköisten työsuhdeautojen lisäksi myös vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennetaan: alennus on 170 euron sijaan 85 eurolla kuukaudessa ja alennusta sovelletaan vuosina 2022—2025. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitettiin kuitenkin huoli siitä, että autoedun arvon alentamisen vaikutukset päästöihin vaikuttavat olevan vähäiset ja verotuloja alentava vaikutus suuri suhteessa arvioituun päästövähenemään.

Valiokunta yhtyy siihen asiantuntijakuulemisessa esitettyyn näkemykseen, että autoedun vaikutusarviot sisältävät suuria epävarmuuksia, koska käyttäytymisvaikutusten sekä vähäpäästöisten ja sähköautojen määrän ja hinnan kehitys lähivuosina on hyvin epävarmaa. Täten esityksen lopullisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Valiokunta korostaa myös tässä, että verotuksen kautta myönnettävien tukien tulee olla mahdollisimman kustannustehokkaita.

Valiokunta pitää mahdollisena, että ehdotettu verotuen laajentaminen vähäpäästöisiin autoihin heikentää tällä hetkellä täyssähköautoille myönnettävän verotuen kannustinvaikutusta valita työsuhdeautoksi täyssähköauto. Täyssähköauto ei kuitenkaan vielä tällä hetkellä ole todellinen vaihtoehto kaikille työsuhdeautoilijoille, ja nyt ehdotettavan muutoksen tarkoituksena onkin kannustaa valitsemaan näissä tilanteissa vähäpäästöinen auto pelkällä bensalla tai dieselillä kulkevan auton sijaan. Täten valiokunta pitää esitystä kokonaisuutena arvioiden ja siirtymäajan ratkaisuna

perusteltuna. Tämän lisäksi valiokunta muistuttaa, että auton käyttöedussa työnantajan kustantama sähkö työpaikalla tai julkisissa latauspisteissä ei vaikuta auton käyttöedun arvoon, mikä kannustaa työntekijää käyttämään hybridiautoissa sähköä bensan sijasta.

Asiantuntijakuulemisessa ehdotettiin myös muutosta alennetun autoedun rajaukseen. Verotuen piiriin tulisi lukea kaikki uudet kaasuautomallit. Valiokunta tunnistaa raja-arvojen asettamiseen liittyvät ongelmat.

Esityksen mukaisen vähäpäästöisen auton määritelmä perustuu nykyisin käytössä olevaan auton hiilidioksidipäästöjen mittaustapaan, jota käytetään muutoinkin liikenteen verotuksessa. Yleisesti käytössä olevaan mittaustapaan perustuva päästöraja on luonteva, teknologianeutraali ja selkeä tapa määrittää raja, jonka alle menevät autot kuuluvat ehdotetun tuen piiriin. Valiokunta puoltaa esityksessä ehdotettua määritelmää, sillä se on teknologianeutraali ja sitä voidaan pitää luotettavana ja objektiivisena.

Ehdotettu 100 gramman päästöraja on asetettu esityksessä siten, että tuen piiriin lukeutuvat tällä hetkellä markkinoilla olevien automallien päästötietojen perusteella kaikki ladattavat hybridit sekä pieni määrä kaasuautoja ja täyshybridiautoja. Markkinoilla olevien autojen päästötietojen perusteella tuen piiriin ei lukeudu autoja, jotka eivät sisällä lainkaan hybriditeknologiaa. Jos esitettyä rajaa lasketaan, tuki koskisi käytännössä vain ladattavia hybridiautoja. Jos rajaa puolestaan nostetaan, mukaan lukeutuisi useampi kaasuautomalli, mutta samalla mukaan tulisi myös bensa- ja dieselautoja, jotka eivät sisällä minkäänlaista hybriditeknologiaa. Tällä perusteella valiokunta pitää asetettua raja-arvoa oikein kohdennettuna, sillä se rajaa tuen piiriä oikealla tavalla suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Valiokunta korostaa myös autoedun osalta seurannan merkitystä. Riittävä seuranta ja vaikutusarviointi mahdollistaa edun mahdollisen kehittämisen entistä kustannustehokkaammaksi ja sellaiseksi, että sääntely ottaa teknologianeutraalisti huomioon tekniikan kehittymisen. Myös tuen oikea ja tasapuolinen kohdentuminen on valiokunnan mielestä tärkeää.

*Metsävähennyksen rajaus*

Valiokunta ei pidä perusteltuna toteuttaa valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettua metsävähennyksen soveltamisrajausta. Hallituksen esityksen mukainen rajaus on tarpeen sen takaamiseksi, että metsävähennys kohdistuu verovuonna 2022 tai sen jälkeen hankittujen metsien perusteella vain, jos sen osakaskunnan osuuksista verovuoden päättyessä vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien omistuksessa, eikä näiden omistus perustu sijoitusrahastoon tai vaihtoehtorahastoon tehtyyn sijoitukseen. Estys takaa myös verojärjestelmän johdonmukaisuutta, koska yhteisöillä ja elinkeinoyhtymillä ei ole oikeutta metsävähennykseen.

Lisäksi valiokunta huomauttaa, että ehdotettu metsävähennystä koskeva rajoitus koskee vain vuonna 2022 tai sen jälkeen hankittuja metsiä, joten kaikki olemassa olevat yhteismetsät voivat tehdä metsävähennyksen ennen vuotta 2022 hankittujen metsien osalta kuten tähänkin asti. Ehdotetun muutoksen johdosta kaikki yhteismetsät ovat metsävähennysoikeuden kannalta jatkossa samassa tilanteessa.

*Yhteisetuuden osuuden hankintavelan korko*

Esityksessä säädettäisiin nimenomaisesti, että tulonhankkimiskäytössä olevan yhteisetuuden osuuden hankintaan kohdistuvan velan korot ovat vähennyskelpoisia korkomenoja. Voimaantulosäännöksen mukaan säännöstä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa.

Valiokunta pitää tulonhankkimiskäytössä olevan yhteisetuuden osuuden hankintaan kohdistuvan velan koron vähennyskelvottomuutta hyvin tulkinnanvaraisena. Verotuskäytäntö on koron vähennysoikeuden osalta muuttunut ilman lain nimenomaista säännöstä, mitä voidaan pitää ongelmallisena verovelvollisen oikeusvarmuuden ja ennustettavuuden näkökulmasta.

Valiokunnan käsityksen mukaan yhteisetuuden osakkaan verotuksessa tulee ottaa huomioon verojärjestelmän rakenne kokonaisuutena. Verotuksen tehokkuusperiaate ja hallinnolliset syyt vaikuttivat siihen, että tuloverotuksessa yhteisetuutta päädyttiin verottamaan erillisenä verovelvollisena lukuisten osakkaiden sijaan. Samalla säädettiin kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, ettei yhteisetuuden osakkaan veronalaisena tulona pidetä hänen saamaansa osuutta yhteisetuuden tulosta. Lainsäädännössä ei ole otettu kantaa, että tulonhankkimiskäytössä olevan yhteisetuuden osuuden hankintaan kohdistuvan velan korot olisivat tuloverolain 31 §:n 4 momentissa tarkoitettuja vähennyskelvottomia menoja.

Tämän tulkinnanvaraisen tilanteen johdosta ja edistääkseen verovelvollisten oikeusvarmuutta valiokunta pitää tarpeellisena muuttaa koron vähennyskelpoisuuden osalta lain voimaantulosäännöstä. Täten korkomenoja koskevaa tuloverolain 58 §:n säännöstä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa. Valiokunta korostaa, että säännöksen takautuva soveltaminen merkitsee muutosta verovelvollisen eduksi, ja valiokunta suhtautuu edelleen erittäin pidättyväisesti takautuvaan sääntelyyn.

*Eduskunta-aloitteet*

Edellä esitettyihin perusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa lakialoitteiden ja toimenpidealoitteiden hylkäämistä.

## VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 142/2021 vp sisältyvät 1., 3. ja 4. lakiehdotuksen.*

*Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 142/2021 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.* ***(Valiokunnan muutosehdotukset)***

*Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 34/2019 vp, LA 50/2020 vp, LA 60/2020 vp, LA 62/2020 vp, LA 72/2020 vp ja LA 32/2021 vp sisältyvät lakiehdotukset.*

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**

*Eduskunta hylkää toimenpidealoitteet TPA 53/2020 vp, TPA 82/2020 vp, TPA 85/2020 vp, TPA 123/2020 vp ja TPA 130/2020 vp.*

***Valiokunnan muutosehdotukset***

**1.**

# Laki

## vuoden 2022 tuloveroasteikosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa määrätään tuloverolain (1535/1992) perusteella valtiolle ansiotulosta suoritettava tulovero progressiivisen tuloveroasteikon mukaan seuraavasti:

| Verotettava ansiotulo, euroa | Vero alarajan kohdalla, euroa | Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, % |
|---|---|---|
| 19 200 | 8 | 6 |
| 28 700 | 578 | 17,25 |
| 47 300 | 3 786,5 | 21,25 |
| 82 900 | 11 351,5 | 31,25 |

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

**2.**

# Laki

## tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* tuloverolain (1535/1992) 55 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 106 §, 125 §:n 2 momentti ja 127 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 58 §:n 1 momentti laissa 1116/2018, 106 § ja 125 §:n 2 momentti laissa 1205/2020 ja 127 a §:n 3 momentti laissa 929/2012, sekä

*lisätään* 64 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1205/2020, väliaikaisesti uusi 3 momentti sekä lakiin väliaikaisesti uusi 127 f § seuraavasti:

55 §

*Metsävähennys*

Luonnollisella henkilöllä, kuolinpesällä ja näiden muodostamalla verotusyhtymällä sekä yhteisetuudella on oikeus tehdä metsävähennys maatilana pidettävältä kiinteistöltä saamastaan metsätalouden pääomatulosta ennen 56 §:ssä tarkoitettujen vähennysten tekemistä. Yhteismetsällä on kuitenkin oikeus metsävähennyksen tekemiseen verovuonna 2022 tai sen jälkeen hankittujen metsien perusteella vain, jos sen osakaskunnan osuuksista verovuoden päättyessä vähintään puolet on luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien omistuksessa, eikä näiden omistus perustu sijoitusrahastolaissa tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa säädettyyn sijoitusrahastoon tai vaihtoehtorahastoon tehtyyn sijoitukseen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

58 §

*Korkomenot*

Verovelvollisella on oikeus vähentää pääomatuloistaan velkojensa korot, jos velka kohdistuu veronalaisen tulon hankkimiseen, jollaisena pidetään myös osinkotuloa sen estämättä, että osinkotulo on 33 a–33 d §:n nojalla verovapaata tuloa (*tulonhankkimisvelka*). Veronalaisena tulona ei kuitenkaan pidetä verovelvollisen tuloksi 53 a §:n nojalla luettua osakaslainaa. Tulonhankkimisvelkana pidetään myös tulonhankkimiskäytössä olevan yhteisetuuden osuuden hankintaan kohdistuvaa velkaa.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

64 a §

*Liikenteen työsuhde-etujen väliaikaiset veronhuojennukset vuosina 2021–2025*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Verovuosina 2022–2025 autoedun verotusarvosta vähennetään 85 euroa jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona etu on muodostunut sellaisen auton käyttämisestä, jonka autoverolain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajonaikainen hiilidioksidipäästö on vähintään 1 ja enintään 100 grammaa kilometriä kohden. Säännöstä sovelletaan vuonna 2021 tai sen jälkeen Suomeen ensirekisteröityihin autoihin.

106 §

*Kunnallisverotuksen perusvähennys*

Jos verovelvollisen luonnollisen henkilön puhdas ansiotulo edellä mainittujen vähennysten jälkeen ei ole 3 740 euron määrää suurempi, on siitä vähennettävä tämän tulon määrä. Jos puhtaan ansiotulon määrä mainittujen vähennysten jälkeen ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 18 prosentilla yli menevän tulon määrästä.

125 §

*Työtulovähennys*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vähennys on 13 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 1 930 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 1,96 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

127 a §

*Kotitalousvähennys*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kotitalousvähennystä ei myönnetä, jos välittömästi samaa työsuoritusta varten on saatu omaishoidon tukea, kunnan myöntämä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseteli, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa tarkoitettua tukea tai julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista palkkatukea. Vähennystä ei myöskään myönnetä asunnon kunnossapito- tai perusparannustyön perusteella, jos asunnon korjaukseen on myönnetty valtion tai muun julkisyhteisön varoista korjausavustusta.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

127 f §

*Kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja vähennyksen perusteita koskevat poikkeukset verovuosina 2022–2027*

Poiketen siitä mitä 127 a §:n 1 momentissa säädetään, verovuosina 2022–2027 kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa kuitenkin niin, että verovuosina 2022–2023 edellä mainittuun enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa. Verovuosina 2024–2027 enimmäismäärään voi sisältyä muun vähennyskelpoisen työn kuin öljylämmityksestä luopumisen perusteella myönnettävää vähennystä enintään 2 250 euroa.

Poiketen siitä mitä 127 b §:n 1 ja 2 kohdassa säädetään, verovuosina 2022–2023 verovelvollinen saa vähentää tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön osalta ja verovuosina 2022–2027 öljylämmityksestä luopumisen osalta:

1) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksamansa työnantajan sairausvakuutusmaksun, pakollisen työeläkemaksun, tapaturmavakuutusmaksun, työttömyysvakuutusmaksun ja ryhmähenkivakuutusmaksun sekä lisäksi 30 prosenttia maksamastaan palkasta;

2) kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä ennakkoperintälain 25 §:ssä tarkoitetulle ennakkoperintärekisteriin merkitylle tuloveronalaista toimintaa harjoittavalle maksetusta työkorvauksesta 60 prosenttia; vastaava vähennys voidaan tehdä myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tehdystä työstä maksetusta työkorvauksesta, jos verovelvollinen osoittaa, ettei suorituksen saajalla ole ennakkoperintälain 26 §:ssä tarkoitettuja laiminlyöntejä.

Öljylämmityksestä luopumisella tarkoitetaan rakennuskohtaisen lämmitysjärjestelmän muutostoimenpiteitä, joilla poistetaan öljylämmitysjärjestelmä ja jonka tilalle korvaavaksi lämmitysjärjestelmäksi asennetaan muu lämmitysjärjestelmä, kuin fossiilisia polttoaineita käyttävä rakennuskohtainen lämmitysjärjestelmä.

Muilta osin öljylämmityksestä luopumisen sekä tavanomaisen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyön perusteella myönnettävään kotitalousvähennykseen sovelletaan, mitä 127 a–c §:ssä säädetään.

---

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 64 a §:n 3 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 2025 ja lain 127 f § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2027. Lain 58 §:n 1 momenttia sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran vuodelta 2021 toimitettavassa verotuksessa.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa. Lain 64 a §:n 3 momenttia sovelletaan vuosilta 2022–2025 toimitettavissa verotuksissa ja 127 f §:ää vuosilta 2022–2027 toimitettavissa verotuksissa.

---

**3.**

# Laki

## ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain (1551/1995) 7 § seuraavasti:

7 §

*Lain soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa*

Jos ulkomailta tulevan palkansaajan palkkatulosta on suoritettava kunnallisveroa Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle, palkkatulon lähdeveron suuruus on 14,5 prosenttia. Jos tämän pykälän soveltamisen edellytykset ovat olemassa, on tästä tehtävä merkintä palkansaajan verokorttiin.

---

Tämä laki tulee voimaan  päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2022 toimitettavaan verotukseen. Lain 7 §:ää sovelletaan kuitenkin verovelvollisen hakemuksesta vuosina 2020 ja 2021 maksettuun palkkatuloon riippumatta lain 4 §:ssä säädetyistä määräajoista.

---

**4.**

# Laki

## Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n 1 momentin 20 kohta, sellaisena kuin se on laissa 454/2017, seuraavasti:

6 §

*Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus*

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

20) julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) mukaisissa hankintamenettelyissä ja kansalliset kynnysarvot alittavissa hankinnoissa hankintayksiköiden mahdollisuutta tarkistaa tarjoajien ja tarjoajien alihankkijoiden julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 78 §:ssä ja 81 §:n 1 momentissa tarkoitettujen harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden olemassaolo;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 16.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Sari Multala kok
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iiris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Sari Essayah kd
varajäsen Anne Kalmari kesk
varajäsen Merja Kyllönen vas

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ilkka Lahti

**Vastalause 1 /ps**

**Perustelut**

Työn vastaanottamisen kannustinloukkujen pienentäminen nostaa työllisyyttä, mikä kasvattaa valtion verotuloja ja pienentää valtion menoja. Työtulovähennys on yksinkertainen mutta tehokas työllisyyttä parantava toimi. Työtulovähennyksen korottaminen esitetyllä tavalla pienentää arviota valtion tuloverokertymästä, ja lisäksi valtion on korvattava kunnille syntyvä verotulomenetys. Työtulovähennyksestä säädetään tuloverolain 125 §:ssä. Perussuomalaisten vaihtoehdossa työtulovähennyksen enimmäismäärää korotetaan 2 012 euroon ja vähenemisprosentiksi vaihdetaan 2,03 prosenttia.

Eläketulojen verotus nousee työtulojen verotusta korkeammalle tasolle jo hyvin maltillisissakin eläkkeissä. Kaikkein pienimpien eläkkeiden verotus on matalaa, mutta verotuksen nopea progressio asettaa kohtuulliseen eläkkeeseen oikeuttavan työuran tehneet ihmiset verotuksellisesti kohtuuttomaan asemaan. Perussuomalaisten vaihtoehdossa eläketuloille kunnallisverotuksessa myönnettävää eläketulovähennystä korotetaan.

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi 101 §:n 2 momentti ja 125 §:n 2 momentti muutettuna. ***(Vastalauseen muutosehdotukset)***

***Vastalauseen muutosehdotukset***

# Laki

## tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* tuloverolain (1535/1992) 55 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 101 §:n 2 momentti, 106 §, 125 §:n 2 momentti ja 127 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 58 §:n 1 momentti laissa 1116/2018, 101 §:n 2 momentti laissa 1557/2019, 106 § ja 125 §:n 2 momentti laissa 1205/2020 ja 127 a §:n 3 momentti laissa 929/2012, sekä

*lisätään* 64 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1205/2020, väliaikaisesti uusi 3 momentti sekä lakiin väliaikaisesti uusi 127 f § seuraavasti:

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**
**Vastalause 1 /ps**

101 §

*Kunnallisverotuksen eläketulovähennys*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Täyden eläketulovähennyksen määrä lasketaan siten, että luvulla 1,346 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään 1 480 euroa ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen kymmenen euron määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 49,1 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

125 §

*Työtulovähennys*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vähennys on 13 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 012 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 2,03 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

_____

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

_____

Helsingissä 16.11.2021

Ville Vähämäki ps
Sami Savio ps
Jari Koskela ps
Vilhelm Junnila ps

**Vastalause 2 /kok**

## Perustelut

Hallitusohjelman mukaan verotuksen tulee tukea talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Hallitusohjelman mukana tavoiteltiin kuitenkin verotuksen kiristämistä yli 700 miljoonalla eurolla. Toteutettu veropolitiikka on perustavanlaatuisessa ristiriidassa hallituksen omien tavoitteiden kanssa. Hallitus on muuttamassa verotuksen rakennetta automaattisesti työn verotusta kiristäväksi valmistelemallaan maakuntaverolla. Ansiotuloverotuksen kiristyminen nostaa työhön kohdistuvaa verokiilaa ja tekee työn teettämisestä sekä työn vastaanottamisesta nykyistä kannattamattomampaa.

Verotuksen painopiste tulisi siirtää työn ja riskinoton verottamisesta kulutuksen ja haittojen verotukseen. Hallitus onnistuu osin haittojen verotuksen kiristämisessä. Työn verotuksen keventäminen sen sijaan jää tekemättä. Kansalaisten kokonaisverorasitus kiristyy suhteellisesti. Tämä on myrkkyä suomalaisille yrityksille, kotitalouksien kulutukselle ja työllisyyden kehitykselle. Korkea kokonaisveroaste heikentää investointeja ja uhkaa jarruttaa pääsyämme mukaan talouden lyhyeen koronan jälkeiseen kasvupyrähdykseen. Korkeat verot ja kireä verotuksen progressio ovat rakenteellisia ongelmia.

*Ansiotuloverotus kiristyy*

Hallitus on muuttamassa verotusta rakenteellisesti työn verotusta kiristäväksi. Parlamentaarisen maakuntaveroa pohtineen työryhmän johtopäätöksissä todetaan, että valtiovarainministeri Saarikon johdolla valmistelussa oleva uusi vero tulee johtamaan työn verotuksen kiristymiseen suurella todennäköisyydellä. Kunnan ja valtion lisäksi syntyisi kolmas verotuksen taso, eikä kukaan kykenisi kontrolloimaan palkansaajan kokonaisverorasituksen suuruutta. Veroa voi puolustaa teoriassa sillä, että se kytkee alueen verorasituksen palvelutasoon. Käytännössä eri alueiden hyvin erilainen tilanne edellyttäisi hyvin matalaa verokantaa ja sen lisäksi erittäin jyrkkää tasausmekanismia. Jyrkkä tasausmekanismi syö veron myönteiset kannustinvaikutukset kokonaan. Lisäksi uusi vero olisi rajusti myötäsyklinen. Verolla rahoitettaisiin suhdanteiden kanssa voimakkaasti vaihtelevia sote-menoja. Kytkentä johtaa siihen, että laskusuhdanteessa veropohjan supistuessa menot nousevat, joka johtaa tarpeeseen kiristää veroja edelleen.

Korkea työn verotus on haitallista kaikissa tuloluokissa. Pienillä tuloilla se vähentää kannustimia ottaa työtä vastaan. Keskituloisilla työnteosta rankaiseminen korkealla ja nopeasti kiristyvällä verotuksella vähentää kannustimia kehittää omaa osaamistaan tai tavoitella vastuullisempia työtehtäviä. Suomi verottaa poikkeuksellisen tiukasti tärkeintä kilpailutekijäänsä eli osaamista. Verotamme kansainvälisesti vertaillen kireästi huippuosaajia ja asiantuntijoita. Viime vuosina korkeasti koulutettujen nettomuutto pois Suomesta on kiihtynyt huolestuttavasti. Saksassa on väestömäärään suhteutettuna kaksinkertaisesti johtaja- ja asiantuntijatason työpaikkoja Suomeen verrattuna. Tämä väestönosa ja heidän työpaikkansa kilpailevat kansainvälisillä markkinoilla. Työpaikkojen sijoittumiseen vaikuttaa keskeisesti verotaso.

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**
**Vastalause 2**

Hallitus tekee asiantuntijoiden osalta ristiriitaista politiikkaa. Se nostaa korkean lisäarvon työhön kohdistuvaa verotusta ihmisille, jotka nyt työskentelevät Suomessa. Samalla se laskee ulkomaalaisten asiantuntijoiden verotusta ymmärtäen, että kansainvälisen tason huippuosaajia on vaikea houkutella Suomeen yleisillä työhön kohdistuvilla veroasteilla. On aivan keskeistä pitää Suomi kilpailukykyisenä myös muualta tuleville ihmisille; siksi ulkomaisten avainhenkilöiden kohtuullista verotusta on helppo tukea. Saman kannustavuuden tulisi kuitenkin päteä myös kotimaiseen työvoimaan. Suomessa on voitava tehdä ja teettää monenlaista korkean tuottavuuden työtä. Nyt suomalainen huippuosaaja voi joutua maksamaan yli 22 prosenttiyksikköä korkeampaa veroa kuin ulkomainen huippuosaaja.

Kaiken päälle hallitus on myös kiristänyt välillisiä veroja ja jatkaa kiristyksiä. Haittaverojen reilun kiristämisen vastapainoksi tarvittaisiin vastaavasti ansiotuloveron tuntuva kevennys. Kokoomus esittää omassa vaihtoehtobudjetissaan yhteensä yli miljardin euron verojen kevennystä ensi vuodelle kaikille palkansaajille sekä eläkeläisille. Veropolitiikan rakennemuutos on tehtävä, jotta kansalaisten kokonaisverorasitus saadaan käännettyä laskuun ja Suomen kansainvälistä kilpailukykyä vahvistettua. Kriisin jälkeen koittaa taloudellisen nousun aika. Suomen on nyt päättäväisesti toteutettava uudistukset, joilla pääsemme kasvuun kiinni.

*Veroelvytys koronakriisissä vauhdittaisi edelleen talouskasvua*

Suomen Pankki teki Vesa Vihriälän koronakriisin talouspoliittista strategiaa suunnitelleelle työryhmälle simulaatioita eri elvytyskeinoista vuoden 2020 aikana. Suomen Pankki vertaili vero- ja menoelvytyksen vaikutuksia. Sen mukaan veroelvytyksellä olisi ollut talouskasvua vauhdittavia dynaamisia vaikutuksia. Toisin kuin menoelvytys, veroelvytys olisi vauhdittanut kasvua kauemmin. Marinin hallitus toteutti ideologisista syistä elvytystä ainoastaan julkisia menoja lisäämällä.

Veroelvytystä on käytetty lähes kaikissa keskeisissä vertailumaissa. Esimerkiksi Ruotsissa tehdään voimakkaita veronkevennyksiä ja kotitalousvähennystä parannetaan 5 000 eurosta noin 7 000 euroon. Ei ole olemassa mitään erityistä syytä sille, miksi Suomi olisi maailman ainoa maa, jossa veroelvytys ei toimi.

Kokoomuksen mielestä veroelvytys olisi toteutunut ihmisten lähtökohdista ja välittynyt markkinaehtoisesti. Veroelvytys kohdentuu markkinamekanismin kautta kohteisiin, jotka todennäköisimmin tuottavat uutta kasvua. Menoelvytyksen kohdentumisen on tutkitusti todettu kohdentuvan ja ajoittuvan kriisiin heikosti. Koska meno- ja veroelvytyksien vaikutuksiin sisältyy merkittävää epävarmuutta, on huonoa suhdannepolitiikkaa jättää toinen keino käyttämättä. Marinin hallitus jätti veroelvytyksen keinovalikoiman ulkopuolelle ideologisista syistä.

*Koko kansan kotitalousvähennys*

Kotitalousvähennyksellä tuetaan työllisyyttä ja torjutaan harmaata taloutta. Vähennys on myös tärkeä tuki erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille arkea helpottavien palveluiden hankintaan. Vähennys alentaa kynnystä teettää kotitöitä ja korjauksia ulkopuolisella ammattilaisella sekä ehkäisee harmaata taloutta.

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**
**Vastalause 2**

Hallitus heikensi vuoden 2020 talousarvion yhteydessä kotitalousvähennystä. Enimmäismäärää alennettiin 2 400 eurosta 2 250 euroon. Samoin vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista leikattiin työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Hallitus sanoo tavoittelevansa korkeampaa työllisyyttä ja harmaan talouden tehokasta torjuntaa. Hallituksen päätös heikentää kotitalousvähennystä on vastoin kumpaakin päämäärää. Heikennys nostaa remontti- ja kotipalveluiden hintaa ja laskee palveluiden kysyntää.

Nyt hallitus esittää määräaikaisia parannuksia kotitalousvähennykseen. On hyvä, että hallitus tunnustaa virheensä kotitalousvähennyksen leikkaamisesta. Esitetyt parannukset ovat oikeansuuntaisia, mutta valitettavasti puutteellisia. Esitetyt parannukset ovat voimassa vain määräajan ja jäävät suuruudeltaan puolitiehen. Määräaikaisina niiden vaikutuksia kotitalouksille, harmaaseen talouteen, julkiseen talouteen tai työllisyyteen tuskin voidaan luotettavasti arvioida.

Kokoomus parantaisi vähennystä huomattavasti ja muuttaisi vähennystä teknisesti niin, että siitä voivat hyötyä kaikki. Kokoomus ehdottaa kotitalousvähennyksen nostamista Ruotsin kriisiä edeltävälle tasolle 5 000 euroon, työkorvauksen vähennyskelpoista prosenttiosuutta nostettavaksi 60 prosenttiin sekä palkkakorvausten osalta 40 prosenttiin. Kokoomus poistaisi 100 euron omavastuuosuuden kaikilta. Kokoomus myös mahdollistaisi hyvityksen saamisen kotitaloudelle suoraan laskussa. Palvelun ostajalle merkittäisiin ennakkovähennys, joka huomioitaisiin lopullisessa verotuksessa.

Kokoomus esittää yli 75-vuotiaille parannettua kotitalousvähennystä. Tämä tukisi ikääntyneiden asumista kotona, säästäisi hoivamenoissa sekä lisäisi kotipalvelualan työllisyyttä. Kokoomus ehdottaa, että yli 75-vuotiaiden osalta kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä.

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1.—4. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että hyväksytään viisi lausumaa. ***(Vastalauseen lausumaehdotukset)***

***Vastalauseen lausumaehdotukset***

*1. Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu turvaamaan sen, ettei kenenkään palkansaajan verotus tällä vaalikaudella kiristy.*

*2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esitykset tuloverolain muuttamisesta ja työtulovähennyksen korottamisesta siten, että staattisen arvion mukaan palkka- ja eläketuloa saavien verotus kevenee yhteensä 800 miljoonaa, ja että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta*

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**
**Vastalause 2**

*Ruotsin tasolle siten, että vähennyksen enimmäismäärä on 5 000 euroa, työkorvauksen verovähennysoikeus kasvatettaisiin 60 prosenttiin ja palkkakorvauksen 40 prosenttiin.*

*3. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen 100 euron omavastuuosuuden poistamisesta.*

*4. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta siten, että vähennykseen oikeuttavan palvelun ostaja voi saada vähennyksen hyödyn jo palvelun laskussa.*

*5. Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta yli 75-vuotiaiden osalta siten, että kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen.*

Helsingissä 16.11.2021

Timo Heinonen kok
Sari Multala kok
Sari Sarkomaa kok

**Vastalause 3 /kd**

**Perustelut**

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä katsoo, että koronakriisin aiheuttaman talouskriisin takia on tarpeellista keventää työn verotusta, jotta työn kannustavuus ja kansalaisten ostovoima paranisivat. Maailmantalouden inflaatio on jo siirtynyt kuluttajahintoihin, ja odotuksena on, että kuluttajahintojen nousu jatkuu lähivuosina. Riskinä on jopa stagflaation kaltainen tilanne.

Kestävyysvaje ja vääjäämätön sote-menojen kasvu samoin kuin mahdollinen maakuntavero uhkaavat nostaa suomalaisten kokonaisveroastetta. Kenenkään tuloverotus ei saa tässä tilanteessa kiristyä. Vastaavasti verotuksella tulee suunnata hallituksen esityksessä esitettyä enemmän tukea perheille, kodeille ja kotona tehtävään hoitotyöhön. Valtion velan kasvaessa erittäin voimakkaasti tulee erilaiset verovähennykset, kuten työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuja koskeva verovähennysoikeus, tarkistaa.

*Tukea omaishoitajille omaishoitopalkkion verovapaudella*

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoito mahdollistaa usein hoidon sovittamisen eri tavoin osaksi perheen elämää. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä perustoimeentuloon. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi merkittävästi omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja toisi omaishoidon useamman ulottuville. Esitämme omaishoidon tuen verovapautta, jotta voitaisiin helpottaa omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja tuotaisiin omaishoito useamman ulottuville.

*Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyksen pienentäminen*

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat tulonhankkimisesta johtuneita menoja (TVL 31 §:n 1 momentin 6 kohta). Kyseiset maksut saadaan vähentää palkkatulosta täysimääräisinä (TVL 95 §:n 1 momentin 2 kohta), eikä niihin sovelleta muita tulonhankkimismenoja koskevan tulonhankkimisvähennyksen 750 euron rajaa (TVL 95 §:n 1 momentin 4 kohta). Työmarkkinajärjestön jäsenmaksuna pidetään työmarkkinajärjestölle ja sen jäsenyhdistyksille maksettavaa jäsenmaksua. Myös kyseisen järjestön sääntöjen mukaisessa järjestyksessä määrätyt ylimääräiset jäsenmaksut ovat työmarkkinajärjestön jäsenmaksuina vähennyskelpoisia.

Erilaiset verovähennykset rapauttavat veropohjaa ja harvoin tuottavat tehokkaasti toivottua tulosta. Ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuus on vaikeasti ymmärrettävä jään-

ne menneiltä ajoilta. Muidenkaan yleishyödyllisten järjestöjen jäsenillä ei ole oikeutta vähentää jäsenmaksujaan verotuksesta. Esimerkiksi kirkkojen jäsenet eivät tällaista verovähennystä saa, vaikka jäsenmaksu on usein samaa luokkaa kuin palkansaajajärjestöillä. Lisäksi eräillä ammattiliitoilla on omistuksia, joilla ne toimivat vapailla markkinoilla yritysmäisesti. Tällöin niiden jäsenten jäsenmaksujen verovähennys voidaan jopa katsoa eräänlaiseksi epäsuoraksi yritystueksi.

Valtion velan kasvaessa erittäin voimakkaasti kaikki verovähennykset tulee tarkistaa ja niiden vaikuttavuus arvioida. Jotta työmarkkinajärjestöjä kohdeltaisiin tasapuolisesti, olisi työnantajajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeudesta myös luovuttava. Sen vaikutusta verotuloihin ei ole helppo laskea, mutta se voidaan arvioida ainakin 25 miljoonaksi euroksi. Verotulojen kasvu vähennyksen puolittamisesta on noin 90 miljoonaa euroa.

***Ehdotus***

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että 1., 3. ja 4. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti, ***(Vastalauseen muutosehdotukset)***

että hyväksytään kaksi lausumaa. ***(Vastalauseen lausumaehdotukset)***

***Vastalauseen muutosehdotukset***

## 2.

# Laki

### tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* tuloverolain (1535/1992) 55 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 2 kohta, 106 §, 125 §:n 2 momentti ja 127 a §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 58 §:n 1 momentti laissa 1116/2018, 106 § ja 125 §:n 2 momentti laissa 1205/2020 ja 127 a §:n 3 momentti laissa 929/2012, sekä

*lisätään* 64 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1205/2020, väliaikaisesti uusi 3 momentti, 92 §:ään uusi 28 kohta sekä lakiin väliaikaisesti uusi 127 f § seuraavasti:

**Valiokunnan mietintö VaVM 16/2021 vp**
**Vastalause 3**

92 §

*Verovapaat sosiaalietuudet*

Veronalaista tuloa eivät ole:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

28) omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) nojalla omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio.

95 §

*Tulonhankkimisvähennys*

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

2) työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuista 50 prosenttia ja työttömyyskassamaksut.

_____

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

_____

***Vastalauseen lausumaehdotukset***

*1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 92 §:n muuttamisesta siten, että omaishoidon tuesta annetun lain nojalla omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio ei olisi jatkossa veronalaista tuloa.*

*2. Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle esityksen tuloverolain 95 §:n muuttamisesta siten, että verovelvollinen voisi vähentää palkkatuloistaan 50 % työmarkkinajärjestön jäsenmaksustaan tulonhankkimisvähennyksenä nykyisen täyden jäsenmaksun sijaan.*

Helsingissä 16.11.2021

Sari Essayah kd